

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Dahlberg, U. (2023). Alpackaföretagare testar modigt nya fibrer. *Bioekonomi-bloggen* 28.8.2023.

CC BY 4.0

28.08.2023 | Kommentarer

Ulrika Dahlberg

Alpackaföretagare testar modigt nya fibrer

Alpackor – det är svårt att inte bli berörd av dem, den fluffiga pälsen, långa halsen och det lite fåniga ansiktsuttrycket. Alpackorna har börjat finna sin plats som husdjur och miljövårdare på finländska gårdar, men inom den inhemska ullproduktionen är alpackans roll ännu väldigt marginell. På samma sätt som får, klipps alpackorna varje år. Sedan kan ullen spinnas och användas till textilier.

-Du gör en god gärning om du köper ett svart alpackaplagg, säger Sini Honkala från Ruukinkehräämö i Mathildedal. Den blåsvarta färgen håller på att försvinna, på grund av att de flesta som köper alpackor som hobbydjur vill ha bruna. De bruna ullprodukterna är däremot de sista som blir kvar i butikshyllan, medan andra färger säljer bättre. Honkala deltog i en diskussionspanel om inhemsk naturfiber under Forssa Textile Week i augusti, tillsammans med andra experter inom området.

Sini Honkalas och kollegan Leena Rajalas spinneri Ruukinkehräämö har redan i 10 år tillverkat produkter av alpackaull och sålt dem i sin butik. Intresset för alpackor vaknade hos Honkala redan på 90-talet i USA. De första djuren importerade hon till Finland från Chile år 2004. I början spanns ullen till tråd i England, eftersom de finska spinnerierna inte kunde hantera alpackaullen. Några år senare beslöt sig Honkala och Rajala att starta ett eget spinneri. Efter att ha hittat lämpliga utrymmen i Mathildedal och väntat på leverans av maskinerna från Kanada i två år, kunde företagarna öppna dörrarna till Finlands enda spinneri som spinner ren alpackaull. Idag kommer ullen till spinneriet i huvudsak från 3 gårdar i Finland och resten från andra europeiska länder. En utmaning för att utveckla den inhemska ullinsamlingen är att många djurägare vill ha garn av just de egna alpackornas ull, i stället för att sälja ullen vidare till förädling.

All ull från alpackor är inte lika mjuk. Det hänger på målmedvetet avelsarbete att få en jämn ullkvalitet. En ojämn kvalitet känns sträv mot huden och är svårare att förädla. Utställningar där alpackors utseende och ullkvalitet bedöms har gjort mycket för att främja aveln i Finland. Djurägarna är så pass tävlingsinriktade att de blir motiverade att satsa på ullkvalitet för att vinna priser.

Förutom alpackaull har spinneriet i Mathildedal spunnit angoraull, vildsilke och hår från Highland Cattle, finnhästar och blåräv. Standardsvaret när någon frågar om spinneriet kan spinna något material är "vi vet inte, men vi provar". Det bästa var att inte veta på förhand vad man kan och inte kan göra när man började med spinneriet, menar Honkala. Fårull tas dock inte emot, på grund av den höga fetthalten.

Biodiversitet är ett ämne som kommer fram i paneldiskussionen på Forssa Textile Week. Får som betar på öar i skärgården och andra naturbeten bidrar till att bevara livsmiljöer för utrotningshotade arter. En mer intensiv fåruppfödning i en del andra länder har däremot en negativ effekt på miljö och klimat. Alpackorna bidrar också till biodiversiteten i Finland genom att beta arttypiskt. I deras ursprungstrakter i Anderna håller våtmarkerna på att degraderas och många alpackor dör av vattenbrist. Det finns för tillfället projekt som jobbar med att restaurera våtmarker i området. Kunskaper om Inkornas traditionella bevattningskanaler kommer till nytta i arbetet.

Ullproduktionen bör alltså ses i sin kontext, börjande från djuravel och -uppfödning samt inverkan på miljön. Förutom ullen, producerar djuren också en annan värdefull produkt, nämligen gödsel.

-En typisk inflyttningspresent från mig är ett släpvningsglass med gödsel, säger Honkala.

Inlägget är skrivet inom projektet [NorNa - Nordisk naturfiber i cirkulär ekonomi](#). Projektet finansieras av Svenska kulturfonden.

Foto: Alpackor i Mathildedal i maj 2023, Ulrika Dahlberg

Texten har granskats av Novias campusredaktion och publicerats 28.8.2023

Granskat av Novias campusredaktion

Nyckelord:

ullnaturfiberalpackorbiodiversitet

Kategorier:

Granskat inlägg - Reviewed post